

Mi történt a külpolitikában?

Selwyn Lloyd és Nasszer tárgyaltak a közép-keleti helyzetről

JORDANIA, ez a 95 ezer négyzetkilométer kiterjedésű — tehát Magyarországgal körülbelül azonos nagyságú — közép-keleti arab ország ismét az érdeklődés középpontjában áll. Lakossága pár hónappal ezelőtt bátor magatartásával megakadályozta, hogy az ország csatlakozzon a támadójellegű bagdadi egyezményhez. Legújabbán pedig azzal hívta fel magára a világ figyelmét, hogy királya, Huszejn — több más angol tiszttel együtt — elmozdította az Arab Légiónévet ismert jordániai hadsereg parancsnokát, Glubb pasát és a tisztséget a továbbiakban Radi Annab jordániai tábornok látja el.

Pedig az 1920-ban megalakított Arab Légiónak Glubb nevét, aki 1939 óta főparancsnoka a hadseregnek és mint angol állam-polgár, mindent megtett — hosszú esztendőig teljes sikerrel — annak érdekében, hogy az Arab Légiónak az angol közép-keleti befolyás legfőbb biztosítéka legyen. Azt lehet mondani, hogy korlátlan hatalma volt Jordániában. Egyik napról a másikra történt elmozdítása azzal hozható összefüggésbe, hogy a bagdadi paktum megkötése és a Jordániára gyakorolt londoni nyomás nagyon népszerűtlenné tette az angolokat. Huszejn király a támogató névképzésének hatása alatt szánta el magát Glubb elbocsátására.

Glubb „pasa” leváltásával tehát megrendült az angolok jordániai helyzete, amely egye-

lore fel sem mérhető következményekkel járhat Nagy-Britannia közép-keleti politikájában.

SELWYN LLOYD angol külügyminiszter — aki az elkövetkező napokban több közép-keleti országot felkeres — csütörtökön megkezdte tanácskozásait Nasszer egyiptomi miniszterelnökkel. A csütörtöki megbeszélés 5 óra hosszat tartott. Elsősorban a bagdadi paktummal foglalkoztak. Tájékozott körök szerint csütörtökön mindkét államférfi lényegileg csak álláspontjának kifejtésére szorítkozott.

Pénteken Selwyn Lloyd és Nasszer folytatja megbeszéléseit azokról a véleménykülbségekről, amelyek elválasztják Egyiptomot és a nyugati hatalmakat a közép-keleti kérdésekben.

A megbeszélés után Selwyn Lloyd sajtótájékoztatót tartott. A többi között kijelentette, hogy az egyiptomi miniszterelnökkel őszinte tanácskozást folytatott az angol–egyiptomi viszonyról. Az angol külügyminiszter megjegyezte, hogy „volt közöttük némi félreértés a bagdadi szerződés kérdésében”, majd hozzáfűzte, hogy pillanatnyilag nincs szó arról, hogy más országokat is felszólítsanak a szerződéshez való csatlakozásra.

Kérdést tettek fel Selwyn Lloydnak Glubb tábornok elmozdításával kapcsolatban is, ehhez a kérdéshöz azonban nem volt hajlandó kommentárt fűzni.

A sajtótájékoztató befejezése után az angol külügyminiszter elutazott Kairóba.

Vorosilov fogadta Hansen dán miniszterelnököt

Moszkva (TASZSZ). K. J. Vorosilov, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa elnökségének elnöke március 3-án fogadta a Moszkvában tartózkodó Hansen dán miniszterelnököt és külügyminisztert.

Erdei Ferenc szombat esti rádióbeszédé

Erdei Ferenc elvtárs, a Minisztertanács elnökhelyettese szombat esti rádióbeszédében során beszélt a mezőgazdaság előtt álló tavaszi feladatokról. Ebben az esztendőben nagy munka vár mindnyájunkra — mondotta többek között —, a mezőgazdaság minden dolgozójára s azokra is, akik fontos ipari termékekkel járulnak hozzá a mezőgazdasági termeléshez. Azt kell elérnünk, hogy még több kenyérnekvalót, húst, zsírt, tejet, vajot, tojást, rizst, cukrot, zöldséget és gyümölcsöt termeljünk népünk fokozódó szükségleteinek ellátására s hogy a szükséglet vagy a hiánytalanul — városon egyaránt száműzzük minden fontos élelmiszerben. Ezt tüzte ki célul a Központi Vezetőség mezőgazdasági határozata és ezt foglalja magában 1956. évi tervünk.

Ennek a célnak az elérése, ilyen célt szolgáló terveink teljesítése azt jelenti, hogy ebben az esztendőben meghaladjuk a tavalyi jó termést.

Ehhez a múlt esztendőnél jobb, szervezettebb, előrelátozóbb és gazdaságosabb munka kell.

Sok évtizedes tapasztalataink szerint a mi viszonyaink között különösen döntő a vetés ideje. Ezért a vetés legjobb idejét — mint az orvos az orvosság beadását — a szakembernek, a tapasztalt gazdának kell megtalálni a helyi viszonyok és az időjárás szerint, de akkor késlekedés nélkül, gyorsan el is kell végezni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a legjobb vetési időt és körülményeket ölbetett kezekkel lehet várni. Nem, azt talajunkkal, a víz elvezetésével nagymértékben kormányozni is lehet s a korszerű mezőgazdaság nem is törődhet vele a tétlen várakozással.

Allattenyésztésünk fejlesztése az állami természetközeli növelés (különösen kiemelkedő gondmunkák teszi a takarmánytermelés növelését. Ez nem utolsósorban a legelőikkel és a rétekkel való jó gazdálkodással érhető el. Ezért a legelők javítását, tisztítását, trágyázását feltétlenül javítani kell

Ma: tartományi választások Baden-Württembergben

BADEN-WÜRTTEMBERG, a Német Szövetségi Köztársaság harmadik legnagyobb tartománya a kilenc közül ma fontos esemény színhelye: a tartomány 7 milliónyi lakosságából csaknem 5 millió választópolgár járul az urnák elé, hogy megválassza a tartománygyűlést, illetve annak 123 képviselőjét. A Baden-Württemberg-i tartománygyűlésben eddig Adenauer pártjának, a Keresztény Demokraták Uniójának 50, a Német Szocialdemokrata Pártnak 38, a Szabad Demokraták Pártnak 25, a Német Kommunista Pártnak pedig 4 mandátuma volt.

A mai Baden-Württemberg-i tartományi választást — amelyen a felsorolt pártokon kívül a Németek Szövetsége, az Össznémet Néppárt és a Német Közösség nevű pártok jelöltjei is indulnak — reakciós választási törvény alapján tartják meg. E választási törvény — amelyet a Keresztény Demokraták Unió kezdeményezésére 1955. áprilisában fogadtak el — értelmében ugyanis a mandátumok elosztása csak azokat a pártokat veszi figyelembe, amelyekre az egész tartományban leadott szavazatoknak legalább 5 százaléka esik.

A Baden-Württemberg-i tartományi választások jelentőségét növelték a legutóbbi hetek nyugat-németországi eseményei, mindenekelőtt a Keresztény Demokraták Unió és a Szabad Demokraták Párt között kitört ellentét. Ezek az ellentétek még az elmúlt év decemberében kerültek előszínen napvilágra. Dehler, a Szabad Demokraták Párt vezetője egy decemberben tartott gyűlésen éles támadást intézett Adenauer külpolitikája vetés ideje. Ezért a vetés legjobb idejét — mint az orvos az orvosság beadását — a szakembernek, a tapasztalt gazdának kell megtalálni a helyi viszonyok és az időjárás szerint, de akkor késlekedés nélkül, gyorsan el is kell végezni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a legjobb vetési időt és körülményeket ölbetett kezekkel lehet várni. Nem, azt talajunkkal, a víz elvezetésével nagymértékben kormányozni is lehet s a korszerű mezőgazdaság nem is törődhet vele a tétlen várakozással.

Eltemették Riesz Frigyes akadémikust

Szombaton délelőtt a tudományos élet széleskörű részvételével kísérték utolsó útjára a Kerepesi-temetőbe Riesz Frigyes kétszeres Kossuth-díjas akadémikust, egyetemi tanárt, a Párizsi Tudományos Akadémia levelező tagját, a budapesti és párizsi egyetem díszdoktorát. Megjelent a temetésen Er-

Franciaország megerősítette Marokkó függetlenségét

PÁRIZS (MTI) Christian Pineau francia külügyminiszter és Szi Bekkai marokkói miniszterelnök pénteken délután a francia külügyminisztériumban aláírta a francia–marokkói közös nyilatkozatot. A közös nyilatkozat megállapítja: a Francia Köztársaság kormánya ünnepelesen megerősíti, hogy elismeri Marokkó függetlenségét, ami

magában foglalja azt, hogy Marokkó saját diplomáciával és hadsereggel rendelkezik majd, továbbá azt az akaratát, hogy tiszteletben tartja és tiszteletben tartatja Marokkónak a nemzetközi szerződésekben biztosított területi sérthetlenségét.

A francia kormány az egyezményt ratifikálás végett a parlament elé terjeszti.

A magyar parlamenti küldöttség ünnepi előadáson vett részt a Prágai Nemzeti Színházban

PRÁGA (CTK) A Prágai Nemzeti Színházban pénteken ünnepi előadás keretében mutatták be Bedrich Smetana „Libuse” című operáját, a nagy zeneszerző születésének 132. évfordulója alkalmából.

Az ünnepi előadás megjelent a magyar országgyűlés küldöttsége, Rónai Sándornak, az országgyűlés elnökének vezetésével.

Zürich (MTI) Zürichben pénteken megkezdődött a Szocialista Internacionale Tanácsának ülészaka. A pénteki ülésen határozati javaslatot fogadtak el a leszerelésről. A határozati javaslatban a tanács felhívja a világ szocialista pártjait, fokozzák erőfeszítéseiket, hassanak a kormányokra, hogy azok belássák a leszerelés fontosságát. A kormányokkal fogatassanak el leszerelési terveket, amelyek szerint ne legyen sem ellenőrzés, leszerelés nélkül, sem leszerelés ellenőrzés nélkül; a leszerelést fokozatosan ellenőrizzék.

Washington (MTI) Az amerikai rádió jelenti, hogy Dulles külügyminiszter javában készül kétéhetes távolkeleti útjára és pénteken délután ebben az ügyben megbeszélést tartott Eisenhower elnökkel.

NEMZETKÖZI SZEMLE

A dulles-i balogás

Dulles amerikai külügyminiszter, immár ki tudja hányadszor, ismét elvetette a sulykot. De most alaposan. A szenátus külügyi bizottságában a nemzetközi helyzetéről adott elemzésében azt mondta, hogy az Egyesült Államok nemrégiben taktikájának megváltoztatására készítette a Szovjetuniót, az amerikai „erőpolitika” hatására kerekedett felül Moszkvában az „enyhülési irányzat”.

Igen hálás téma lenne ezekre szedni Dulles állításait és a nemzetközi élet tényeivel cáfolni meg egész elgondolásait. De felyetődik itt egy másik probléma is nevezetesen az, hogy milyen alapokon áll egy olyan világhatalom egész külpolitikája, mint az Egyesült Államoké, ha külügyminisztere ennyire elragaszkodik a valóságtól.

Egy ország külpolitikái vonalvezetése igen bonyolult dolog. Amikor irányát meghatározzák, számba kell venni, hogy milyen áramlatok uralkodnak a nemzetközi viszonyokban, milyen törekvések húzódnak meg a háttérükben, számolni kell az egyes országok belpolitikai, gazdasági és egyéb körülményeivel is. De mindezt meg bonyolítja, hogy a nemzetközi élet nem állóvíz, amelyet legfeljebb időnként egy-egy bedobott kő, valamilyen kez-

deményezés bolygat meg; inkább szélesen hőmpölyög folyamhoz hasonlítható, amely állandóan mozgásban van, új medreket mos, mindig valamilyen változással lép meg. S ha történnek diplomáciai kezdeményezések, ezek nem az alapvető okokon változtatnak, hanem örvényeket keltenek, gyorsítják, vagy lassítják a folyam sebességét.

Nos, Dulles kijelentései után lehet-e azt mondani, hogy az amerikai külügyminisztérium alaposan, a valóságos helyzethez alkalmazkodva határozza meg külpolitikájának irányát? A miniszter „elemzése”, helyzetmagyarázatai nem erre mutatnak. Lerner, a New York Post szemléirője írja le Dulles megnyilatkoztatása után, hogy a külügyminisztérium irányítója „...képes az önámításra és hajlandó eltusolni igen fontos kérdéseket, még azt is, milyen alacsony színvonalra süllyedt a kormány külpolitikája”.

Az amerikai külpolitika — helytelen lenne nem látni — sok változások ment át Truman kormányzása óta. De az atlanti irányzat, amelynek alapjait még a demokráciapártiak rakták le, ma is középpontja az amerikai külpolitikának, a Fehér Háznál még ma is azt képzelik el, hogy az úgynevezett

segélypolitika megold mindent, tágra nyitja a kapukat minden országban az amerikai gazdasági és politikai elképzelések előtt.

Ha ilyen alapokon áll ez a külpolitika, ha főcélját illetően ma is ugyanaz, mint volt 7–8 esztendővel ezelőtt, akkor mit sem lehet csodálkozni azon, hogy a külügyminiszter ennyire önáltató és ennyire távoláll a valóságtól. Ismételjünk meg a ma már minden józan ember előtt nyilvánvaló óriási nemzetközi változások felsorolását? Hogy a föld kerekiségének óriási részét alkotó gyarmati világ arcúlatá teljesen megváltozott! Hogy történt a békés egymás mellett élés nevezetes öt éve, s ennek nyomán fokozatosan növekszik, szélesedik a semlegességi irányzat! Hogy a nemzetközi közvélemény felnőtt már, s valóban alkotó tényezője a világpolitikának, hovatöbb többet nyom a latban, mint egyes nagyhatalmak!

Dulles kijelentéseinek amerikai fogadtatása is arra mutat, hogy ha hatalmában nem is, de arányában elég elszigetelt, s kisszámú csoport vélekedik úgy, mint a külügyminiszter. Fulbright szenátor azt vette miniszterének szemére, hogy értékelése úgy hangzik, „mint valami nyáráji álom és nem mint a világ eseményeinek komoly vizsgálata. A Dulles festette képpel ellentétben én úgy látom — tette hozzá —, hogy a Szovjetunió mindenütt a lehető legnagyobb önbizalommal halad előre. Amerikáról mindenütt csak keserves torzképe-

ket látok és ezt elsősorban Dullesnek köszönhetjük.”

Mennyire másként hangzik Walter Lippmann véleménye is a New York Herald Tribune-ben, mint a külügyminiszteré. »A Szovjetunió nemzetközi pozícióiban bekövetkezett óriási változások eredményeként — írja ez a neves amerikai újságíró — az Egyesült Államok már nem csikarhat ki politikai ígéreteket annak fejében, hogy gazdasági segítyt nyújt és támogatja a katonai paktumokat, s többé nem lesz módjában ráerőszakolni más országokra az amerikai gazdasági és pénzügyi feltételeket.« Lippmann másrészt leszögezi, hogy a Szovjetunió politikája »új nemzetközi helyzetet teremt, amely a békés egymás mellett élésre és a két rendszer versengésére, valamint az egyenlőség és a kölcsönös előnyök alapján valamennyi országgal folytatott gazdasági cserére és együttműködésre épül«.

Ime, tehát nyoma sincs annak, hogy az amerikai „erőpolitika” készítette álláspontjának megváltoztatására a Szovjetuniót, éppen ellenkezőleg, a szovjet politika az, amely bizonyos — nem is kisjelentőségű — változásokat eredményez a nemzetközi életben.

Érdemes, ha röviden is, megemlékezni itt a XX. kongresszus külpolitikai vonatkozásairól. A Szovjetunió Kommunista Pártjának és a szovjet kormánynak a vezetői számos kérdést érintettek, köztük olyan fontosakat, mint a két rendszer békés egymás mellett élésének problémája, a háború elkerül-

és a nyugatnémet kormányban. Felszólította Dehler, vonja vissza kijelentéseit. Dehler azonban erre nem volt hajlandó, sőt az újabb támadások egész sorát intézte a bonni kancellár ellen.

Néhány nappal ezelőtt február 23-án végülis megtörtént az, amire nyugatnémet politikai körökben már korábban is számítottak: Adenauer kijelentette, hogy a Szabad Demokraták Pártot nem tekint többé a bonni kormánykoalíció pártjának. Ugyanakkor 16 Szabad Demokraták Párti képviselő — köztük Blücher alkancellár és 3 más, miniszteri tisztségű képviselő — közölte: nem helyesli Dehler álláspontját, ezért kilép a pártból és a továbbiakban is támogatják Adenauert és poliúkját. A Szabad Demokraták Párt képviselőinek többsége, számszerint 36 (a Szabad Demokraták Pártnak a bonni alsóházban összesen 52 képviselője van) azonban továbbra is Dehler mögött sorakozik fel.

AZ UTÓBBI NÉHÁNY NAP nyugat-németországi eseményeiről napi külpolitikai kommentárjainkban már beszámoltunk. Ennek alapján röviden úgy lehet a jelenlegi nyugatnémet belpolitikai helyzetet jellemezni, hogy Dehler álláspontját a német közvélemény széles tömegei támogatják, Adenauer pozíciója pedig egyre gyengül. Éppen ezért a mai Baden-Württemberg-i tartományi választások eredménye döntő jelentőségű a nyugatnémet belpolitika további alakulása szempontjából. Ha a Keresztény Demokraták Unió, tehát Adenauer pártja vereséget szenved, — ami várható — akkor Adenauer és a nyugat-németországi keresztény demokraták politika váltásos helyzetbe kerül. Az Északrajna-Weszfália-i keresztény demokraták tartományi kormány február 18-i bukása azt bizonyítja, hogy a nyugat-német közvélemény többsége többé nem Adenauert, hanem a haladó pártok politikáját támogatja, — az egységes, demokratikus Német Demokraták Párt ebben az időben még résztvevett a bonni kormánykoalícióban: vezetői közül

Petrovics István